

DOKAZI O KOSOVSKIM PROGONIMA

Author: IWPR
ICTY

Tužioci pokušavaju dokazati da su jugoslovenska vojska i policija vršile masovna protjerivanja kosovskih civila.

Na suđenju šestorici srpskih vojnih i civilnih zvaničnika ove sedmice novi svjedoci su govorili o događajima vezanim za progone na Kosovu prije sedam godina.

Tužioci okrivljene terete za zločine protiv čovječnosti, ali i nastoje da pokažu kako su njihovi navodni postupci imali sistematski i masovan karakter, te da su bili usmjereni protiv albanskog civilnog stanovništva na Kosovu.

Od samog početka procesa, tužilaštvo tvrdi da iza progona stoje snage Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) i Republike Srbije. Tokom posljednje dvije sedmice, ono je pred sud izvelo brojne kosovske Albance koji su bili očevici progona, kako bi potvrdilo te navode.

Prošle nedjelje, sudsko vijeće je saslušalo svjedočenja kosovskih Albanca koji žive u opštinama Mitrovica i Srbica. Ove su sedmice svjedoci iz Prištine govorili o onome što se tamo dešavalo u martu 1999.

Optužnica koja je podignuta protiv bivšeg predsjednika Srbije, Milana Milutinovića, bivšeg potpredsjednika jugoslovenske vlade, Nikole Šainovića bivšeg načelnika generalštaba Vojske Jugoslavije (VJ), Dragoljuba Ojdanića, te policijskih i vojnih generala Sretena Lukića, Nebojše Pavkovića i Vladimira Lazarevića, sadrži i dio koji se tiče zločina koji su navodno počinjeni u Prištini.

Tu se navodi da je, počev od 24. marta 1999. pa sve do kraja maja iste godine, srpska policija prisiljavala kosovske Albance da napuste glavni grad Kosova, da je tom prilikom ubijen izvjestan broj ljudi, kao i da je nekoliko žena seksualno zlostavljano.

Univerzitetski profesor Emin Kabaši (Emin Kabashi), Albanac koji tvrdi da je 1999. bio prisiljen da napusti Kosovo, posvjedočio je da su navodne progone albanskih civila izveli pripadnici „specijalne policije“.

Ali, kada je tužilac od njega zatražio da objasni šta podrazumijeva pod specijalnim snagama, on je odgovorio da su oni bili obučeni drugačije od redovne srpske policije.

„Lica su im bila namazana, a neki su nosili maske“, rekao je on.

Svjedok je, međutim, naveo i da je u Dragodanu – odnosno, onom dijelu Prištine u kojem je, kako je rekao, sa svojom porodicom ostao tri dana nakon što su bili prisiljeni da napuste svoj dom – „zajedno“ sa tim specijalnim snagama djelovala i srpska vojska.

„Obično je policija tjerala ljude da napuste grad, ali je u Dragodanu to činila i vojska“, rekao je on.

U svojoj izjavi, on je opisao kako mu je srpska policija naredila da napusti grad, te kako se potom našao u konvoju koji je odveden na prištinsku željezničku stanicu, gdje je proveo tri dana i tri noći, čekajući da mu se priključi i porodica.

A tamo je, kako je rekao, bio svjedok ubijanja ljudi u haosu koji je uslijedio.

„Ljudi su psovali jedni druge. Neke od njih je pregazio voz“, rekao je on.

Branilac tadašnjeg komandanta VJ-a Nebojše Pavkovića, Džon Ekerman (John Ackerman), pokušao je diskreditirati Kabašija i njegovo svjedočenje time što je skrenuo pažnju na to da je on bio u Oslobodilačkoj vojsci Kosova (OVK).

Ekerman je svjedoku postavljao i pitanja koja su se ticala njegovog pojavljivanja u maja 2002. na suđenju bivšem jugoslovenskom predsjedniku Slobodanu Miloševiću, koji je u martu ove godine umro u pritvorskom centru u Hagu.

Tokom tog svjedočenja, Kabaši je navodno rekao da se njegov narod može izboriti za slobodu samo na jedan način – „uz pomoć oružja“.

Svjedok je ove sedmice potvrdio te navode.

O protjerivanju albanskih civila iz kosovske prijestonice ove sedmice je svjedočila i Nazali Bala (Nazalie Bala), kosovska Albanka koja je 1999. bila zaposlena pri misiji Organizacije za evopsku sigurnost i saradnju (OESS) u Prištini.

„Na odlazak su nas prisiljavali vojska, policija, kao i ostale snage koje su u to vrijeme bile tamo“, rekla je ona.

Ona je opisala kako je 29. marta 1999. i sama bila primorana da ode sa Kosova, tako što su jedan oficir VJ-a i lokalni saobraćajni policajac došli u njen stan i rekli joj da ga napusti.

Svjedokinja je ispričala i kako je zajedno sa ostalim albanskim civilima bila odvedena na prištinsku željezničku stanicu, koju su zajedno čuvali vojnici i policajci.

„Voz je bio okružen srpskim snagama, policijom, vojskom, kao i formacijama koje nikad u životu nisam vidjela“, rekla je ona.

U svom ovosedmičnom svjedočenju, Bala je takođe rekla da su albanski civili bili ukrcani u voz i odvezeni na granicu s Makedonijom. Ona je tamo nastavila da radi za OESS, prikupljajući izjave albanskih izbjeglica o onome što se dešavalo tokom navodnih progona.

Takođe je rekla i da je, prije nego što je istjerana iz stana, sa krova svoje zgrade, uz pomoć dvogleda, vidjela i šta se dešava u ostalim dijelovima grada.

Svjedokinja je potom navela da je vidjela kuće u plamenu, vojne tenkove koji granatiraju grad, kao i srpske snage kako istjeruju ljude iz njihovih domova.

Mihailo Bakrač – branilac Vladimira Lazarevića, koji je 1999. bio načelnik prištinskog korpusa – ustvrdio je da svjedokinja, čak ni uz pomoć dvogleda, nije mogla vidjeti ono što se dešavalo na tolikoj udaljenosti.

No, Bala je ostala pri svojoj izjavi.

Još jedan svjedok – koji je govorio uz mjere zaštite identiteta – potvrdio je ove sedmice navode odbrane prema kojima su protjerivanja zapravo vršili pripadnici srpskih paravojnih formacija, a ne zvaničnih snaga.

Ali je u nastavku svjedočenja rekao i da srpska policija nije učinila ništa kako bi zaštitila albanske civile.

„Obični policajci nas nisu protjerali iz domova“, rekao je on.

„Rekao bih da su nas protjerali pripadnici paravojnih formacija, ali su na ulicama bile i redovne policijske snage, koje nisu učinile ništa kako bi nas zaštitile.“

Svjedočeći uz distorziju glasa, svjedok je rekao da je u vrijeme kada su se dogodila navodna protjerivanja bio vlasnik jedne prodavnice u Prištini.

On se prisjetio kako ga je u aprilu 1999. jedna komšinica pozvala telefonom na posao i rekla mu da odmah dođe kući. Došao je i zatekao ojađenu suprugu, pa je komšinicu upitao šta se dogodilo.

„Rekla mi je: ‘Tvoju ženu su silovala trojica pripadnika paravojnih formacija, koji su potom otišli’“, izjavio je on.

Dragan Ivetić – branilac Sretena Lukića, koji je u to vrijeme bio načelnik srpskog Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) – pokušao je da pokaže kako oni koje svjedok pominje kao lica koja su ih protjerala nisu bili policajci.

Od svjedoka, koji je priznao da nije u stanju da razlikuje izvjesne boje, zatraženo je da opiše uniforme koje su nosili policajci. On je rekao da su nosili crvene kape i crne maske, a ne redovne policijske unuforme.

Prethodno je ove sedmice o onome što se na tom području dešavalo tokom 1999. svjedočio i Abdulah Salihu (Abdullah Salihu), hodža iz sela Čirez u kosovskoj opštini Srbica.

On je saslušan u vezi sa izjavom koju je tužiocima dao u oktobru 2000, a u kojoj je tvrdio da su ga pripadnici srpskih snaga tukli i primoravali na fizički rad.

Pavkovićev branioc Ekerman pokušao je diskreditirati svjedoka, tvrdeći da je Salihu bio simpatizer Oslobođilačke vojske Kosova (OVK).

On se pozvao na odlomke Salihuovog svjedočenja sa suđenja Miloševiću u maju 2002., kada je navodno rekao da OVK nije bila opasna, te da žali što nije postao njen pripadnik.

Na pitanje branioca da li je to još uvijek njegov stav, Salihu je odgovorio potvrdno.

Ali, odgovarajući na tužiočev zahtjev da taj stav pojasni, on je kasnije rekao: „Da sam bio pripadnik OVK-a, ne bih bio zarobljen . . . Oni nijednog pripadnika OVK-a nisu živog uhvatili, pa bih sada bio u boljem položaju da sam bio njihov član.“

Suđenje se nastavlja iduće sedmice.

Caroline Tosh izvještava za IWPR iz Haga.

Location: Kosovo

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/dokazi-o-kosovskim-progonima>